

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра журналістики та мовної комунікації

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан гуманітарно-педагогічного факультету
Інна САВИЦЬКА
_____ 2024 року

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО
на засіданні кафедри
журналістики та мовної комунікації,
протокол № 9 від 08 квітня 2024 р.

В.о. завідувача кафедри
Марина НАВАЛЬНА

«РОЗГЛЯНУТО»
Гарит ОП 06 «Журналістика»
Світлана ХАРЧЕНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА МОВА ЗМІ»

Галузь знань: 06 «Гуманітарні науки»
Спеціальність: 061 «Журналістика»
Освітня програма: 06 «Журналістика»
Гуманітарно-педагогічний факультет

Розробники:

д. філол. н., проф. кафедри журналістики та мовної комунікації Семашко Т.Ф.
д. філол. н., проф. кафедри журналістики та мовної комунікації Харченко С.В.
д. філол. н., проф. кафедри журналістики та мовної комунікації Степаненко М.І.

Київ – 2024

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра журналістики та мовної комунікації

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан гуманітарно-педагогічного факультету

_____ Інна САВИЦЬКА
« _____ » _____ 2024 року

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри
журналістики та мовної комунікації,
протокол № 9 від 08 квітня 2024 р.

В.о. завідувача кафедри

_____ Марина НАВАЛЬНА

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП 06 «Журналістика»

_____ Світлана ХАРЧЕНКО

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА МОВА ЗМІ»**

Галузь знань: 06 «Гуманітарні науки»

Спеціальність: 061 «Журналістика»

Освітня програма: 06 «Журналістика»

Гуманітарно-педагогічний факультет

Розробники:

д. філол. н., проф. кафедри журналістики та мовної комунікації Семашко Т.Ф.

д. філол. н., проф. кафедри журналістики та мовної комунікації Харченко С.В.

д. філол. н., проф. кафедри журналістики та мовної комунікації Степаненко М.І.

Київ – 2024

1. Опис навчальної дисципліни

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень		
Освітній ступінь	перший (бакалаврський)	
Спеціальність	061 «Журналістика»	
Освітня програма	06 Журналістика	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Нормативна	
Загальна кількість годин	420	
Кількість кредитів ECTS	14	
Кількість змістових модулів	12	
Курсовий проєкт (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	—	
Форми контролю	Екзамен (1 семестр, 1 курс)	
	Екзамен (2 семестр, 1 курс)	
	Екзамен (3 семестр, 2 курс)	
	Екзамен (4 семестр, 2 курс)	
	Екзамен (5 семестр, 3 курс)	
	Екзамен (6 семестр, 3 курс)	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	1,2,3	-
Семестр	I,II,III,IV, V, VI	-
Лекції	105	-
Практичні, семінарські заняття	120	-
Лабораторні заняття	—	-
Самостійна робота	195	-
Індивідуальні завдання	—	-
Кількість аудиторних тижневих годин для денної форми навчання	3, 2, 2, 3, 2, 2	-

1. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Метою дисципліни є формування цілісного уявлення студентів про розвиток української мови та її самобутність, вивчення питань правопису та культури мови на сучасному мовному зрізі, ознайомлення з науковими концепціями вивчення питань кодифікації мовних норм; вироблення вмінь і навичок у використанні фонетичних засобів мови, нормативного мовлення, правил правопису; відпрацювання практичних умінь слововживання, творення граматичних форм із дотриманням чинних норм сучасної української літературної мови; аналіз синтаксичних категорій і синтаксичних одиниць, а також удосконалення навиків із пунктуації щодо літературних норм.

Завдання дисципліни:

- 1) формувати усвідомлену висококультурну національно-мовну особистість;
- 2) виробляти в майбутніх журналістів національно-свідоме ставлення до української мови як рідної та державної;
- 3) удосконалювати й систематизувати мовну освіту майбутніх журналістів і виробляти у них стійку мовнокомунікативну компетенцію;
- 4) підвищувати рівень орфографічної грамотності студентів при створенні фахових текстів;
- 5) вдосконалювати вміння студентів співвідносити теоретичні знання з практичними потребами сучасних мас-медіа, втілювати нові методичні ідеї у практику вивчення предмета;
- 6) розвивати в студентів уміння самостійно працювати з навчально-методичною літературою, їх пізнавальні інтереси, прагнення до вдосконалення своєї професійної підготовки.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні

знати:

- соціолінгвістичну ситуацію в сучасній Україні;
- наукові теорії та концепції вивчення сучасної української мови на різних рівнях мовної системи;
- основні поняття курсу;
- основні закономірності формування й розвитку норм сучасної української літературної мови, їх відображення у засобах масової комунікації;
- пуристичні тенденції в процесі унормування української літературної мови;
- новітні зміни у фонетичних, лексичних, морфологічних, синтаксичних, стилістичних мовних нормах.

уміти

- орієнтуватись у сучасних тенденціях розвитку мови ЗМІ початку XXI ст.;
- аналізувати мовні тенденції та закономірності функціонування української мови;
- оцінювати зміни норм сучасної української літературної мови;
- комплексно послуговуватися нормами української літературної мови;
- застосовувати фахову українську термінологію у професійній діяльності;
- виправляти фонетичні, граматичні й стилістичні помилки у мові ЗМК, редагувати неправильно побудовані речення;
- аналізувати журналістські тексти на підставі здобутих знань;
- виокремлювати у конкретному медіатексті особливості інноваційних процесів у мові ЗМІ на різних рівнях мовної системи;
- характеризувати конкретний медіатекст із погляду його відповідності нормам літературної мови;
- виявляти основні типи порушень норм літературної мови у конкретному медіатексті;
- створювати власні матеріали, використовуючи набуті уміння та навички.

Набуття компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК)

- ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК08. Здатність навчатися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК11. Здатність спілкуватися державною мовою.

Спеціальні (фахові, предметні) компетенції

- СК02. Здатність формувати інформаційний контент.
СК03. Здатність створювати медіапродукт.

Програмні результати навчання

- ПР04. Виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел.
ПР08. Виокремлювати у виробничих ситуаціях факти, події, відомості, процеси, про які бракує знань, і розкривати способи та джерела здобування тих знань.
ПР11. Вільно спілкуватися з професійних питань, включаючи усну, письмову та електронну комунікацію, українською мовою.
ПР14. Генерувати інформаційний контент за заданою темою з використанням доступних, а також обов'язкових джерел інформації.
ПР15. Створювати грамотний медіапродукт на задану тему, визначеного жанру, з урахуванням каналу поширення чи платформи оприлюднення.

2. ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

(для повного терміну денної форми навчання)

«СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА МОВА ЗМІ»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
л		п	лаб	інд	с.р.	л		п	лаб	інд	с.р.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
РОЗДІЛ «ПРАКТИКА УСНОГО МОВЛЕННЯ» Семестр I (іспит)													
Змістовий модуль I. Загальні тенденції розвитку мови													
Тема 1. Суспільна природа мови та мовної діяльності	9	2	2			5							
Тема 2. Українська мова та її державний статус.	6	1	2			2							
Тема 3. Мовна політика в Україні	5	1	2			3							
Тема 4. Мова як знакова система. Система і структура мови.	11	2	4			5							
Разом за модулем I	31	6	10			15							
Змістовий модуль 2. Літературна норма і мовна практика													

Тема 4. Нормативні засади журналістського професійного мовлення.	15	3	5			8						
Тема 5. Український правопис: ретроспектива і сучасність.	15	2	5			7						
Тема 6. Складнощі правопису слів та їх уживання в медіадискурсі.	15	2	5			7						
Тема 7. Графічні засоби української мови та їх роль у ЗМІ. Українська лексикографія.	14	2	5			8						
Разом за модулем 2	59	9	20			30						
Разом	90	15	30			45						

**РОЗДІЛ «ПРАКТИКА УСНОГО МОВЛЕННЯ»
Семестр II (іспит)**

Змістовий модуль 3. Фонетичний рівень мовної системи та його роль у ЗМІ

Тема 1. Фонетика й фонологія сучасної української мови та використання їхнього потенціалу в мас-медіа. Практичне застосування фонетики в журналістській діяльності.	8	2	2			4						
Тема 2. Апарат мовлення – відділи, органи, функції.	5	1	1			3						
Тема 3. Поняття артикуляційної бази та її роль у відтворенні комунікативних технологій. Особливості артикуляційної бази української мови	8	2	2			4						
Тема 4. Сегментні одиниці мовленнєвого рівня. Склад.	8	2	2			4						
Тема 5. Суперсегментні одиниці як інструментарій ЗМІ. Наголос.	8	2	2			4						
Разом за змістовим модулем 1	32	8	8			16						

Змістовий модуль 4. Вимовна норма та її застосування в журналістській діяльності

Тема 6. Звуки в потоці мовлення та специфіка їх вживання у роботі журналіста.	7	2	2			3						
Тема 7. Головніші правила	6	2	1			3						

вимови звуків сучасної української мови та журналістського професійного мовлення.													
Тема 8. Засоби милозвучності української мови в житті професійного комунікатора.	10	2	3			5							
Разом за змістовим модулем 2	28	7	7			14							
Разом годин	60	15	15			30							
РОЗДІЛ «ЛЕКСИЧНІ НОРМИ СУЧАСНОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ» Семестр III (залік)													

Змістовий модуль 1. Лексикологія. Системні зв'язки у лексиці													
Тема 1. Лексикологія як розділ мовознавства. Лексикологія як лінгвістична дисципліна, предмет і завдання лексикології. Слово як одиниця лексичного рівня мови. Слово – знакова одиниця. Лексичне і граматичне значення.	8	2	2			4							
Тема 2. Склад лексики сучасної української мови за походженням. Лексика української мови за походженням. Власне українська лексика. Лексичні запозичення з інших мов. Зміни в словниковому складі мови. Активна й пасивна лексика. Лексика української мови з погляду вживання.	8	2	2			4							
Тема 3. Системні зв'язки у лексичному складі сучасної української мови. Парадигматичні зв'язки у лексиці. Мовні явища синонімії, антонімії, омонімії, паронімії. <i>Синонімія</i> як фундаментальний тип відношень мовних одиниць. <i>Антонімія</i> . Мовні типи антонімів. Лексичні антоніми, їх визначення. <i>Явище омонімії</i> . Лексична омонімія в українській мові. <i>Пароніми</i> в українській мові. Пароніми на різних мовних рівнях.	8	2	2			4							

Тема 4. Стилiстична диференцiацiя лексики української мови. Лексика стилiстично нейтральна (мiжстильова) i стилiстично забарвлена. Розмовна лексика, її види. Книжна лексика, її види. Лексика загальнонародна й лексика обмеженого вжитку. Науково-технiчна й професiйна термiнологiя. Специфiка термiна. Джерела термiнотворення в українській мовi.	8	2	2			4							
Разом за модулем 1	32	8	8			16							
Змiстовий модуль 2. Українська фразеологiя i лексикографiя													
Тема 5. Фразеологiя як лiнгвiстична дисциплiна. Предмет фразеологiї. Поняття фразеологiчної одиницi. Системнi зв'язки у фразеологiї. Фразеологiзм i лексема. Фразеологiзм i словосполучення. Питання про обсяг фразеологiї i типи її одиниць. Походження i джерела української фразеологiї.	9	3	2			4							
Тема 6. Тенденцiї розвитку сучасного українського лексикону.	9	2	2			5							
Тема 7. Лексикографiя як прикладна наукова дисциплiна. Розвиток української лексикографiї. Найдавнiшi українськi словники. Сучасний стан лексикографiї в Україні. Загальна характеристика словникiв. Енциклопедичнi й лiнгвiстичнi словники.	10	2	3			5							
Разом за модулем 2	28	7	7			14							
Разом за змiстовим модулем II	60	15	15			30							
РОЗДІЛ «МОРФОЛОГІЧНІ НОРМИ СУЧАСНОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ» Семестр IV (залік)													
Змiстовий модуль 1. Морфологiя як роздiл мовознавства. Морфемiка, словотвiр													
Тема 1. Морфологiя. Предмет морфологiї. Граматичне значення слова та його	8	1	2			5							

структура.													
Тема 2. Морфеміка як рівень мовної системи та як розділ мовознавства	8	1	2			5							
Тема 3. Словотвір і способи словотворення в сучасній українській літературній мові	16	2	4			10							
Разом за змістовим модулем 1	32	4	8			20							
Змістовий модуль 2. Лексико-граматичні класи в масмедійному дискурсі: традиції і новації													
Тема 4. Новітні зміни в межах граматичних категорій іменника	14	3	6			5							
Дієслово в контексті сучасних тенденцій до перегляду нормативних засад української літературної мови	18	3	8			7							
Тема 5. Нові тенденції у вживанні граматичних форм прикметника, числівника, займенника в медійному дискурсі	13	2	4			7							
Тема 6. Службові частини мови (службові слова-морфеми) у ЗМІ	13	3	4			6							
Разом за змістовим модулем 2	58	11	22			25							
Разом годин	90	15	30			45							

**РОЗДІЛ «СИНТАКСИЧНІ НОРМИ СУЧАСНОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ»
Семестр V (іспит)**

Змістовий модуль 1. Словосполучення

Тема 1. Предмет і об'єкт синтаксису. Синтаксичні одиниці. Типи синтаксичних зв'язків та їх особливості. Словосполучення як синтаксична одиниця. Різновиди словосполучень за типом зв'язку та структурою.	2	7	2	1			4						
Тема 2. Підрядні словосполучення, їх типи за частиномовним вираженням головного компонента, за ступенем семантичної спаяності, за способом зв'язку та семантико-синтаксичними відношеннями між	2	8	2	2			4						

компонентами.															
Тема 3. Сурядні словосполучення. Виокремлення та аналіз підрядних та сурядних словосполучень.	2	8	2	2			4								
Разом за змістовим модулем 1	23		6	5			12								
Змістовий модуль 2. Просте неускладнене речення															
Тема 1. Речення як основна синтаксична одиниця, його ознаки. Аспекти вивчення речення у сучасному мовознавстві.	2	7	2	2			3								
Тема 2. Класифікація простих речень за комунікативними та структурно-граматичними особливостями.	2	7	2	2			3								
Тема 3. Двоскладне речення. Типи підметів та присудків; способи їх вираження. Односкладні речення і їх різновиди.	2	8	2	2			4								
Тема 4. Другорядні члени речення. Їх типи та способи вираження. Неповні речення та їх різновиди.	4	8	2	2			4								
Тема 5. Повний синтаксичний аналіз простого речення.		7	1	2			4								
Разом за змістовим модулем 2	37		9	10			18								
Усього годин	60		15	15			30								
РОЗДІЛ «СИНТАКСИЧНІ НОРМИ СУЧАСНОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ»															
Семестр VI (іспит)															
Змістовий модуль 1. Просте ускладнене речення															
Тема 1. Просте ускладнене речення. Речення з однорідними членами. Речення з відокремленими членами.	2		7	2	1		4								
Тема 2. Речення із вставними і вставленими конструкціями. Речення із звертанням.	2		8	2	2		4								
Тема 3. Пунктуаційний та синтаксичний аналіз речень із	2		8	2	2		4								

різними засобами ускладнення.														
Разом за змістовим модулем 1	23		6	5				12						
Змістовий модуль 2. Складне речення														
Тема 1. Основні структурно-семантичні ознаки складного речення. Класифікація складних речень.	2	7	2	2				3						
Тема 2. Складносурядні речення і їх різновиди.	2	7	2	2				3						
Тема 3. Складнопідрядні речення (елементарні та багатокомпонентні) та їх різновиди.	2	8	2	2				4						
Тема 4. Безполучникові складні речення і їх різновиди.	4	8	2	2				4						
Тема 5. Багатокомпонентні речення з різними видами зв'язку.		7	1	2				4						
Разом за змістовим модулем 2	37		9	10				18						
Усього годин	60		15	15				30						

3. Теми практичних занять

№ з/п	Назви тем	К-сть год.
РОЗДІЛ «Практика усного мовлення» Семестр I		
1.	Мова і професія.	2
2.	Державотворча функція мови.	2
3.	Мовне законодавство та мовна політика в Україні.	2
4.	Своєрідність мови як знакової системи.	2
5.	Рівні та одиниці мовної системи.	4
6.	Мовна культура журналіста.	4
7.	Нормативні засади журналістського професійного мовлення.	4
8.	Найдавніші правописні системи.	2
9.	Орфографічні мовні норми.	4
10.	Графічна система української мови. Українська лексикографія.	4
	Усього	30
РОЗДІЛ «Практика усного мовлення» Семестр II		
1.	Предмет фонетики. Практичне застосування фонетики в різних галузях людської діяльності (ораторське мистецтво, журналістика, політика, медицина, криміналістика, кінематографія тощо).	2
2.	Артикуляційна база української літературної мови. Критерії поділу звуків на	2

	голосні та приголосні	
3.	Звуки в потоці мовлення. Різновиди модифікацій звуків у потоці мовлення.	2
4.	Суперсегментні одиниці: наголос, інтонація. Склад як поле реалізації сегментних та суперсегментних засобів.	2
5.	Орфоепія та її суспільне значення. Орфоепічна норма. Головніші правила вимови голосних та приголосних звуків. Типові орфоепічні помилки і шляхи їх подолання.	2
6.	Засоби милозвучності української мови.	1
7.	Акцентна норма. Правила наголошування в українській мові.	2
8.	Основні правила правопису в українській мові.	2
	Усього	15
	РОЗДІЛ «Лексичні норми сучасної літературної мови»	
	Семестр III	
1.	Понятійна основа лексичного значення. Слова з конкретним і абстрактним значенням. Багатозначні та однозначні слова.	2
2.	Застаріла лексика: історизми (матеріальні архаїзми) й архаїзми (стилістичні архаїзми). Неологізми, їх різновиди і шляхи появи в мові. Оказіональні й потенційні слова.	2
3.	Лексичні синоніми. Визначення синонімів. Логічна та лінгвістична основа антонімів. Різновиди часткових омонімів (омофони, омографи, омоформи).	3
4.	Поняття про термінологізацію загальнонародної лексики і детермінологізацію терміна. Словники термінів. Професіоналізми, відмінності їх від термінів. Жаргонна лексика. Арго.	2
5.	Типологія ідіом (фразеологічні зрощення, єдності, сполучення) та фразем (прислів'я, приказки, крилаті вислови). Стійкість і варіантність фразеологізмів.	2
6.	Вживання фразеологізмів та їх трансформація.	2
7.	Перекладні, тлумачні, етимологічні, фразеологічні словники. Словники синонімів, антонімів, паронімів.	2
	Усього	15
	РОЗДІЛ «Морфологічні норми сучасної літературної мови»	
	Семестр IV	
1.	Морфологія. Предмет морфології. Граматичне значення слова та його структура.	2
2.	Морфеміка як рівень мовної системи та як розділ мовознавства	2
3.	Словотвір і способи словотворення в сучасній українській літературній мові	4
4.	Новітні зміни в межах граматичних категорій іменника	6
5.	Дієслово в контексті сучасних тенденцій до перегляду нормативних засад української літературної мови	8
6.	Нові тенденції у вживанні граматичних форм прикметника, числівника, займенника в медійному дискурсі	4
7.	Службові частини мови (службові слова-морфеми) у ЗМІ	4
	Усього	30
	РОЗДІЛ «Синтаксичні норми сучасної літературної мови»	
	Семестр V	
1	Предмет і об'єкт синтаксису. Синтаксичні одиниці. Типи синтаксичних зв'язків та їх особливості. Словосполучення як синтаксична одиниця. Різновиди словосполучень за типом зв'язку та структурою.	1
2	Підрядні словосполучення, їх типи за частиномовним вираженням головного компонента, за ступенем семантичної спаяності, за способом зв'язку та семантико- синтаксичними відношенням між компонентами.	2
3	Сурядні словосполучення. Виокремлення та аналіз підрядних та сурядних словосполучень.	2
4	Речення як основна синтаксична одиниця, його ознаки. Аспекти вивчення речення у сучасному мовознавстві.	2

5	Класифікація простих речень за комунікативними та структурно-граматичними особливостями.	2
6	Двоскладне речення. Типи підметів та присудків; способи їх вираження. Односкладні речення і їх різновиди.	2
7	Другорядні члени речення. Їх типи та способи вираження. Неповні речення та їх різновиди.	2
8	Повний синтаксичний аналіз простого речення.	2
	Всього	15
РОЗДІЛ «Синтаксичні норми сучасної літературної мови» Семестр VI		
1	Просте ускладнене речення. Речення з однорідними членами. Речення з відокремленими членами.	1
2	Речення із вставними і вставленими конструкціями. Речення із звертанням.	2
3	Пунктуаційний та синтаксичний аналіз речень із різними засобами ускладнення.	2
4	Основні структурно-семантичні ознаки складного речення. Класифікація складних речень.	2
5	Складносурядні речення і їх різновиди.	2
6	Складнопідрядні речення (елементарні та багатокомпонентні) та їх різновиди.	2
7	Безсполучникові складні речення і їх різновиди.	2
8	Багатокомпонентні речення з різними видами зв'язку.	2
	Всього	15

4. Тема самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	К-сть год.
РОЗДІЛ «Практика усного мовлення» Семестр I		
1.	Соціолінгвістичні дослідження у ЗМІ	4
2	Статус української мови як державної.	4
3.	Погляди лінгвістів на норму, її критерії та їх застосування. З'ясування ролі процесів нормалізації в піднесенні мовної культури	4
4.	Проблема відбиття мовних змін у сучасних правописних виданнях	4
5.	Варіантність норм літературної мови	4
6.	Мовна норма й узус.	4
7.	Гендерна мовна політика в Україні.	4
8.	Типи та різновиди мовних одиниць.	4
9.	Найдавніші правописні системи.	4
10.	Принципи українського правопису.	4
11.	Нові стандарти комунікації у просторі Інтернету	5
	Усього	45
РОЗДІЛ «Практика усного мовлення» Семестр II		
1	Артикуляційна та акустична класифікації звуків української мови. Причини відмінностей у класифікаційних таблицях.	3
2	Звук і значення. Експериментально-фонетичне дослідження.	3
3	Склад як поле реалізації сегментно-суперсегментних одиниць. Транслітерація.	3
4	Орфоепічні помилки в теле- та радіоэфірі, причини їхньої появи, рекомендації до виправлення.	3

5	Особливості акцентологічної норми сучасної української мови.	2
6	Фонетичний портрет відомої людини (політика, журналіста, викладача тощо).	3
7	Партитури текстів. Підготовка партитури текстів різних жанрів і наступне їх озвучування.	3
8	Милозвучність української мови. Таблиця милозвучності Івана Огієнка.	2
9	Правописні норми сучасної української мови.	8
	Усього	30
РОЗДІЛ «Лексичні норми сучасної літературної мови» Семестр III		
1.	Пряме і переносне значення слова. Види переносних значень: метафора, метонімія, синекдоха.	4
2.	Оказіональні й потенційні слова. Словники нових слів і значень. Словники архаїзмів (історичні).	4
3.	Умови синонімізації. Абсолютна синонімія. Повна і неповна (ідеографічна) синонімія. Контекстуальні антоніми. Синонімічно-антонімічні зв'язки. Типи лексичних омонімів: повні й неповні (часткові). Джерела лексичних омонімів. <i>Семантичні та структурні типи перенімії</i>	5
4.	Використання жаргонної та арготичної лексики в літературній мові. Словники жаргонної та арготичної лексики. Діалектизми (фонетичні, морфологічні, словотворчі, лексичні, синтаксичні), види лексичних діалектизмів (лексичні, етнографічні, семантичні).	5
5.	Зв'язок фразеологізмів із частинами мови. Системні зв'язки у фразеології (багатозначність, синонімія та антонімія фразеологізмів).	4
6.	Фразеологія і мовні кліше. Мовні штампи. Вживання фразеологізмів та їх трансформація.	4
7.	Орфографічні, орфоепічні та інші словники правильності мови. Класифікація словників. Будова словників різного типу та словникових статей у цих словниках.	4
	Усього	30
РОЗДІЛ «Морфологічні норми сучасної літературної мови» Семестр IV		
1.	Основні поняття морфології. Способи і засоби вираження граматичних значень слова в українській мові.	1
2.	Родова диференціація незмінюваних іменників. Поділ на групи іменників	2
3.	Іменники II відміни з кінцевим основи –р. Творення присвійних прикметників. Субстантивація. Ад'єктивація.	2
4.	Функції відмінків. Відмінювання іменників в множинні формі.	1
5.	Групи якісних прикметників. Тверда і м'яка групи прикметників. Відмінкові форми прикметників	1
6.	Кількісні і порядкові числівники. Зв'язок числівників з іменниками. Прономіналізація.	2
7.	Іменникові займенники, їхнє відмінювання. Прикметникові займенники, їхнє відмінювання	2
8.	Творення дієслів. Безособові дієслова.	2

9.	Перехід дієприкметників у прикметники та іменники. Перехід дієприслівників у прислівники та прийменники.	1
10.	Морфологічний склад прислівників	1
11.	Сполучники сурядності і підрядності. Розряди часток. Частки-речення. Вигуки як нечленовані слова-речення.	1
	Усього	15
	РОЗДІЛ «Синтаксичні норми сучасної літературної мови» Семестр V	
1.	Сурядні словосполучення. Класифікація сурядних словосполучень.	3
2.	Підрядні словосполучення. Класифікація підрядних словосполучень.	4
3.	Синтаксично нечленовані словосполучення.	3
4.	Формально-синтаксичний, семантико-синтаксичний та комунікативний аспекти вивчення речення.	4
5.	Складний присудок.	3
6.	Однорідні члени речення.	3
7.	Способи вираження неузгоджених означень.	2
8.	Способи вираження відокремлених членів речення.	4
9.	Неповне речення. Різновиди неповних речень.	2
10.	Розмежування односкладних та двоскладних неповних речень.	2
	Усього	30
	РОЗДІЛ «Синтаксичні норми сучасної літературної мови» Семестр VI	
1.	Аспекти вивчення складного речення.	4
2.	Парадигма складного речення.	3
3.	Типологія синтаксичних зв'язків у складному реченні.	4
4.	Граматичні особливості складносурядних речень.	3
5.	Типи семантико-синтаксичних відношень між частинами складносурядного речення.	4
6.	Граматична природа складнопідрядних речень.	3
7.	Критерії розмежування сполучних слів і сполучників.	3
8.	Розділові знаки в складному багатокomпонентному реченні.	3
9.	Синтаксичний аналіз складного речення.	3
	Усього	30

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- залік;
- іспит;
- МКР;
- модульні тести;
- творчо-дослідницька робота;

6. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, розповідь, співбесіда, обговорення проблемних питань, пояснення);
- практичний метод (індивідуальні завдання, самостійна робота, практична робота);
- наочний метод (презентація, ілюстрація);

- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань);
- індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти (творчо-дослідницькі завдання, написання статті).

7. Методи оцінювання:

- усне та письмове опитування;
- письмовий контроль (письмові відповіді на питання, виконання пошукових завдань; модульних контрольних робіт, виконання індивідуальних завдань);
- модульне тестування;
- творча робота;
- проблемні питання;
- захист практичних робіт;
- презентації та виступи на наукових заходах;
- підсумковий контроль знань (екзамен).

8. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання знань студента відбувається відповідно до положення «Про екзамен та заліки у НУБіП України» (наказ від 22.12.2024 р. № 6).

Шкала оцінювання

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення *рейтингу* студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{ат}}$.

Рейтинг з додаткової роботи $R_{\text{ДР}}$ додається до $R_{\text{НР}}$ і не може перевищувати 20 балів. Він визначається лектором і надається студентам рішенням кафедри за виконання робіт, які не передбачені навчальним планом, але сприяють підвищенню рівня знань студентів з дисципліни.

Рейтинг штрафний $R_{\text{ШТР}}$ не перевищує 5 балів і віднімається від $R_{\text{НР}}$. Він визначається лектором і вводиться рішенням кафедри для студентів, які матеріал змістового модуля засвоїли невчасно, не дотримувалися графіка роботи, пропускали заняття тощо.

9. Навчально-методичне забезпечення

1. Навчальний план підготовки бакалавра спеціальності 061 «Журналістика».

2. Електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn –
<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3502>;
<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2730>
<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3013>
<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1485>
3. Опорні конспекти лекцій і їх презентації;
4. Підручники, навчальні посібники, практикуми.
5. Методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти;
6. Семестрові завдання для самостійної роботи студентів із навчальної дисципліни.
7. Матеріали поточного та підсумкового контролю (контрольні завдання до практичних занять; завдання на модульні контрольні роботи для перевірки рівня засвоєння студентами навчального матеріалу).

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Література до розділу «Практика усного мовлення»

Базова

1. Ажнюк Б. Інновації в системі української мови та тенденції її розвитку. *Освіта і управління*. Київ: ЗАТ «ВПОЛ», 2008. Т. 11. № 2-3. С. 37-42.
2. Азарова Л. Є., П'яст Н. Й., Радомська Л. А. Українська мова. Складні вживання (найновіші рекомендації): навч. посіб. Вінниця: ВНТУ, 2010. 90 с.
3. Баденкова В., Зинякова А. Сучасна українська мова: Фонетика. Фонологія. Морфонологія. Акцентологія. Орфоєпія. Графіка. Орфографія. Миколаїв : МНУ, 2017. 279 с.
4. Баранник Д. Х. Українська мова на межі століть. *Мовознавство*. 2007. № 3. С. 3-17.
5. Бондар О.І. Сучасна українська літературна мова: Фонетика. Фонологія. Орфоєпія. Графіка. Орфографія. Лексикологія. Лексикографія : навч. посібн. Київ : Академія, 2006. 367 с.
6. Вихованець І. Розмовляймо українською : мовознавчі етюди. Київ : Унів. вид-во «Пульсари», 2012. 160 с.
7. Глазова О. П. Українська орфографія : навчальний посібник. Харків : Веста : Ранок, 2005. 384с.
8. Глуховцева К.Д. Складні питання сучасної української літературної мови : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Луганськ : ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», 2008. 260 с.
9. Городенська К. Українське слово у вимірах сьогодення. Київ : КММ, 2014. 124с.
10. Зинякова А. Історія української мови: Загальні питання історії української мови. Історична фонетика : [навчальний посібник]. Миколаїв : Видавництво ЧНУ імені Петра Могили, 2017 188 с.
11. Зинякова А.А. Історична граматики української мови: Вступ. Фонетика: навчальний посібник. Миколаїв : Редакційно-видавничий відділ МДУ, 2009. 68 с.
12. Зинякова А.А. Сучасна українська мова: Фонетика. Фонологія. Орфоєпія. Графіка. Орфографія: навчально-методичний посібник. Миколаїв : Видавництво НУК , 2011 . 163 с.
13. Іван Огієнко (Митрополит Іларіон) Історія української літературної мови / Упорядн. М.С. Тимошик. Київ, 2004. 436 с.
14. Караман С. О. Сучасна українська літературна мова: навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. Київ : Літера ЛДТ, 2011. 560 с.
15. Наконечна Л. Б. Сучасна українська мова: Фонетика. Орфоєпія. Морфонологія.

Графіка. Орфографія: посібник. Видання 2-е, доповнене і перероблене. Івано-Франківськ : НАІР, 2014. 108 с.

16. Скляренко В. Г. Історія українського наголосу. Іменник. Київ : Наукова думка, 2006. 710 с.

17. Скляренко В.Г. Історія українського наголосу. Дієслово. Київ : Наукова думка, 2017. 703 с.

18. Спанатій Л. С., Тимченко М.П. Фонетика, фонологія, орфоепія, графіка й орфографія: навчальний посібник. Миколаїв : МДУ, 2014. 112 с.

19. Сучасна українська літературна мова : підручник / А. П. Грищенко, Л.І. Мацько, М. Я. Плющ, Н.І. Тоцька [та ін.]. / За ред. А. П. Грищенка. Київ : Вища школа, 2002. 439 с.

20. Сучасна українська літературна мова : підручник / За ред. О. Д. Пономарева. Київ : Либідь, 2005. 488 с.

21. Сучасна українська літературна мова : підручник / М. Я. Плющ, С.П. Бевзенко, Н. Я. Грипас [та ін.] / За ред. М. Я. Плющ. Київ : Вища школа, 2009. 430 с.

22. Сучасна українська літературна мова : підручник / О. Д. Пономарів, В. В. Різун, Л. Ю. Шевченко [та ін.]. / За ред. О. Д. Пономарева. Київ: Либідь, 2005. 488 с.

23. Сучасна українська літературна мова: Лексикологія. Фонетика : підручник / А.К. Мойсієнко, О.В. Бас-Кононенко, В.В. Бондаренко [та ін.]. Київ : Знання, 2013. 340 с.

24. Шкурятяна Н. Г. Сучасна українська літературна мова: Модульний курс: Навч. посіб. Київ : Вища школа, 2010.

25. Яцимірська М. Г. Культура фахової мови журналіста: навч. посібник. Львів: ПАІС, 2004. 332 с.

Допоміжна література

1. Асіїв Л. Морфонологія: проблеми і перспективи дослідження. *Вісник Львівського університету. Серія філологічна*. 2011. Випуск 52. С. 296–305.

2. Багмут А.Й., Бровченко Т.І., Борисюк І.В., Олійник Г.П. Інтонаційна виразність звукового мовлення засобів масової інформації. Київ, 1994.

3. Берковець В.В. Словникове і фонетичне слово в сучасній українській мові. *Дивослово*. 1999. № 1. С. 10–11.

4. Брайчевський М. Походження слов'янської писемності. Київ : ВД «Києво-Могилянська академія», 2009. 154 с.

5. Вербич Н. Напрями дослідження інтонації. *Українська мова*. 2006. №1. С. 82–90.

6. Видайчук Т.Л. З історії формування фонетичного принципу сучасного українського правопису. *Сучасні мови і світ*. Київ, 2000. С. 34–44.

7. Винницький В.М. Наголос у сучасній українській мові. Київ, 1984.

8. Дубічинський В.В. Українська лексикографія: Історія, сучасність та комп'ютерні технології: Навчальний посібник. Харків, 2004. 164 с.

9. Задорожний В. Проблеми наголошення: від теорії до практики мовонокористування. *Українська мова і література в школі*. 2005. № 5. С.146–152.

10. Задорожний В.Б. Як наголошення збагачує мову. *Культура слова*. 2002. Вип. 60. С. 18–23.

11. Космеда Т.А. Графічні системи слов'янських мов: взаємовплив та прагматика. *Наукові праці. Філологія. Мовознавство*. Миколаїв : Видавництво ЧДУ ім. Петра Могили, 2016. Вип. 266. Т. 278. С. 63–67.

12. Кровицька О. Українська лексикографія: теорія і практика. Львів, 2005. 175 с.

13. Пентилюк М.І., Гайдаєнко І.В. Евфонічність української мови. *Рідні джерела / Освітній науково-методичний журнал*. Київ, 2003. №2. С. 23–25.

14. Ражда О.Т. Евфонія в системі засобів виразності мовлення. *Вивчаємо українську мову та літературу*. № 26 (354) вересень 2013 р. С. 4–7.

15. Русанівський В.М. Історія української літературної мови. Підручник. Київ,

2001. 392 с.

16. Сербенська О.А. Складні випадки наголошування слів. *Урок української*. 2004. № 7. С. 24–26.
17. Ткаченко О. Українська мова: сьогодення й історична перспектива. Київ : Наук. думка, 2014. 512 с.
18. Тоцька Н.І. Сучасна українська літературна мова. Фонетика. Орфоепія. Графіка і орфографія. Завдання і вправи. Київ, 1995.
19. Тоцька Н.І. Засоби милозвучності української мови. *Урок української*. 2003. № 10. С. 29–32.
20. Фаріон І. Правопис – корсет мови? Український правопис як культурно-політичний вибір. Львів : Свічадо, 2004. 103 с.
21. Шевельов Ю. Історична фонологія української мови. Харків, 2002. 1054 с.
22. Ющук І.П. Практикум з правопису української мови. Київ, 2000.

Довідкова література

1. Библів Н.І. Букву «Г» не забувайте. Тлумачний словник [Електронний ресурс]. Полтава : ПОППО, 2009. 75 с.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.). Київ; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005. 1728 с.
3. Великий зведений орфографічний словник сучасної української лексики. Київ; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2003. 896 с.
4. Волощак М. Неправильно-правильно. Довідник з українського слововживання: За матеріалами засобів масової інформації. Київ : Вид. центр «Просвіта», 2000. 128 с.
5. Головащук С. І. Складні випадки наголошення : словник-довідник. Київ : Либідь, 1995. 192 с.
6. Головащук С. І. Словник-довідник з правопису та слововживання. Київ. 1989. 217 с.
7. Головащук С. І. Словник-довідник з українського літературного слововживання. Київ : Наукова думка, 2004. 448 с.
8. Горпинич В. О. Словник географічних назв України (Топоніми та відтопонімі прикметники): Близько 25000 слів. Київ : Довіра, 2001. 526 с.
9. Городенська К. Граматичний словник української мови: сполучники. Херсон : Вид-во ХДУ, 2007. 340 с.
10. Гринчишин Д., Капелюшний А., Сербенська О., Терлак З. Словник-довідник з культури української мови. Львів, 2007. Київ : Знання, 2004. 367 с.
11. Довідник з культури мови / За редакцією С. Я. Єрмоленко. Київ : Вища школа, 2005. 395 с.
12. Єрмоленко С. Я., Бибик С. П., Тодор О. Г. Українська мова. Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів. Київ: Либідь, 2001. 224 с.
13. Жайворонок В. В. Велика чи мала літера? Словник-довідник. Київ : Наукова думка, 2004. 202 с.
14. Калачник В. С., Савченко Л. Г. Українсько-російський словник наголосів. Харків : Каравела, 1997. 112 с.
15. Караванський С. Практичний словник синонімів української мови», 2-ге видання доповнене й опрацьоване. Київ : «Українська Книга», 2000. 480 с.
16. Колібаба Л., Фурса В. Словник дієслівного керування. Київ : Либідь, 2017. 656 с.
17. Новий український правопис. Київ : ТОВ «Центр учбової літератури», 2019. 282 с.
18. Орфоепічний словник / Уклад. М. І. Погрібний. Київ: Рад. школа, 1984. 629 с.
19. Орфоепічний словник української мови : у 2 т. / Уклад.: М. М. Пещак та ін. Київ, 2001. 123 с.
20. Російсько-український словник : у 4 т. / І. С. Гнатюк, С. І. Головащук, В. В.

Жайворонок та ін. Київ : Знання, 2011–2014.

21. Російсько-український словник-довідник. Київ : Довіра, 2005. 941 с.
22. Словник труднощів української мови / За ред. С. Я. Єрмоленко. Київ. 1989. 219с.
23. Словник української мови. Ред. В. В. Жайворонок. — Київ : Просвіта, 2012. 1320с.
24. Словник фразеологізмів української мови / Уклад.: В. М. Білоноженко та ін. Київ : Наукова думка, 2003. 1096 с.
25. Струганець Л. В. Культура мови. Словник термінів. Тернопіль : Навч. кн. «Богдан», 2000. 88 с.
26. Українська літературна вимова і наголос: Словник-довідник. Київ. 2003. 195 с.
27. Українська мова. Енциклопедія / Редкол.: В. М. Русанівський, О. О. Тараненко (співголови), М. П. Зяблюк та ін. Київ : Українська енциклопедія, 2000. 752 с.
28. Український орфографічний словник: Орфографічний словник української мови: Близько 143 000 слів / За ред. Л. М. Полюги. 3-тє вид., переробл. і доповн. Київ : Довіра, 2002. 1006 с.

Інформаційні ресурси

1. Словник української мови online: у 20 т. / Томи 1-8. (А-Мішурний) [Електронний ресурс]. Режим доступу :<http://services.ulif.org.ua/expl/Entry/index?wordid=1&page=0>
2. «Словники України» on-line [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://lcorp.ulif.org.ua/dictua/>
3. Словник української мови online: у 20 т. / Томи 1-10. (А-Обміль) [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://ulif.org.ua>
4. Сайт Український мовно-інформаційний фонд НАН України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.ulif.org.ua/>
5. Лінгвістичний портал «Mova.info» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.mova.info/Page.aspx?П=61>.
6. Словник української мови. У 20-ти т. / Український мовно-інформаційний фонд НАН України; за ред. В. М. Русанівського. — Київ: Наукова думка, 2010. — Т.1. А — Б. — 911 с. [Онлайновий доступ до перших шести томів](#). Томи 1-9: [Переглянути онлайн](#).
7. Універсальний словник-енциклопедія (УСЕ) на сайті [Словопедія](#).
8. Вікісловник uk.wiktionary.org. [Переглянути онлайн](#).
9. ГРАК, Генеральний регіонально анотований корпус української мови. [Переглянути онлайн](#).
10. Український національний лінгвістичний корпус. [Онлайн](#).
11. Корпус інтернет-текстів українською мовою. [Онлайн](#).
12. Корпус української мови з порталу Мова.інфо. [Онлайн](#).
13. Український мовно-інформаційний фонд Національної академії наук України: Український лінгвістичний портал — [Словники України Online](#).
14. Українські словники он-лайн: орфографічний, тлумачний, синонімів rozum.org.ua.
15. Українські словники на лінгвістичному порталі mova.info.
16. Українські словники на сайті [Словопедія](#).
17. Багатомовний онлайн словник [Glosbe](#).
18. Портал словників української мови СЛОВНИК.ua. [Онлайн](#).
19. Словники української мови онлайн [на WorldwideDictionary.org](http://WorldwideDictionary.org).
20. Публічний електронний словник української мови «УКРЛІТ.ORG». [Онлайн](#).
21. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського [Електронний ресурс] : [Веб-сайт]. – Електронні дані. – Київ : НБУВ, 2013-2015. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua
22. Підручники онлайн. Режим доступу:
  1. <http://kultura-movy>.
  2. <http://lcorp.ulif.org.ua/dictua/>

3. <http://nepravylno-pravylno.wikidot.com/>
4. <http://ponomariv-kultura-slova.wikidot.com/>
5. <http://rodovyi-vidminok.wikidot.com/>
6. <http://ros-ukr-idioms.wikidot.com/>
7. <http://sum.in.ua/>
8. <http://velyka-chy-mala-litera.wikidot.com/>
9. <http://yak-my-hovorymo.wikidot.com/>
10. <http://www.litopys.org.ua/>
11. <http://www.mova.info/>
12. <http://www.novamova.com.ua/>
13. <http://www.pravopys.net/>
14. <http://www.r2u.org.ua/>
15. <http://www.rozum.org.ua>
16. <http://www.pereklad.kiev.ua>

Література до розділу «Лексичні норми сучасної літературної мови»

Основна

1. Дубічинський В. В. Українська лексикографія: історія, сучасність та комп'ютерні технології. Харків, 2004. 143 с.
2. Жовтробрюх М. А., Кулик Б. М. Курс сучасної української літературної мови. Київ: Вища шк., 1972. 402 с.
3. Москаленко А. А. Нарис історії української лексикографії. Київ, 1961. 265 с.
4. Скрипник Л. Г. Фразеологія української мови. Київ: Наук. думка, 1973. 280 с.
5. Сучасна українська літературна мова: підручник / А. П. Грищенко, Л. І. Мацько, М. Я. Плющ, Н. І. Тоцька [та ін.]. / За ред. А. П. Грищенка. Київ: Вища шк., 2002. 439 с.
6. Сучасна українська літературна мова: підручник / М. Я. Плющ, С. П. Бевзенко, Н. Я. Грипас [та ін.]. / За ред. М. Я. Плющ. Київ: Вища шк., 2005. 430 с.
7. Сучасна українська літературна мова: підручник / О. Д. Пономарів, В. В. Різун, Л. Ю. Шевченко [та ін.]. / За ред. О. Д. Пономарева. Київ: Либідь, 2005. – 488 с.
8. Сучасна українська літературна мова: Лексикологія. Фонетика: підручник / А. К. Мойсієнко, О. В. Бас-Кононенко, В. В. Бондаренко [та ін.]. Київ: Знання, 2013. 340 с.
9. Сучасна українська літературна мова: У 5-ти кн. / За заг. ред. І. К. Білодіда. Київ: Наук. думка, 1973. Кн. 4: Лексика і фразеологія. 440 с.
10. Сучасна українська літературна мова: Фонетика. Фонологія. Орфоепія. Графіка. Орфографія. Лексикологія. Лексикографія: навч. посібн. / О. І. Бондар, Ю. О. Карпенко, М. Л. Микитин-Дружинець. Київ: Академія, 2006.

Допоміжна

1. Авксентьев Л. Г. Сучасна українська мова. Фразеологія: навч. посіб. Харків: Вища шк. Вид-во при ХДУ. 1988. 134 с.
2. Баран Я. Фразеологія у системі мови. Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 1997. 176 с.
3. Векуа Н. Антонімія як лексико-семантичне явище. *Дивослово*. 2007. № 6. С. 26-32.
4. Воронова М. Варіанти фразеологізмів у журналістському творі. *Урок української*. 2007. № 6. С. 25–26.
5. Врублевська Г. Суржик як елемент міської субкультури. *Урок української*. 2002. № 11–12. С. 12–13. 17.
6. Горбач О. Арго в Україні. Львів: Інститут українознавства імені І. Крип'якевича, 2006. 688 с.

7. Демський М. Українські фраземи й особливості їх творення. Львів–Краків–Париж: Просвіта, 1994. 62 с.
8. Демченко В. Арго як органічний елемент повсякденної української мови. *Дивослово*. 2010. № 5. С. 34–38.
9. Дятчук В. В., Пустовіт Л. О. Семантична структура і функціонування лексики української літературної мови. Київ: Наукова мова, 1983. 156 с.
10. Жайворонок В.В. Запозичена лексика в українській мовній картині світу: Мова у слов'янському культурному просторі. Умань, 2002. 412 с.
11. Колоїз Ж. В. Українська okazіональна деривація: монографія. Київ: Акцент, 2007. 311 с.
12. Куляс П. Мода на архаїзми. *Дивослово*. 2002. № 1. С. 17.
13. Левицький В.В. Лексична полісемія та квантитативні методи її дослідження. *Мовознавство*. 2003. № 4. С. 17-25.
14. Лисиченко Л. А. Лексикологія сучасної української мови: семантична структура слова. Харків, 1977. 115 с.
15. Мазурик Д. В. Інноваційні процеси в лексиці сучасної української літературної мови (90-і роки ХХ ст.): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.01 «Українська мова». Л., 2002. 21 с.
16. Мартос С. А. Молодіжний сленг: міф чи реальність? *Вивчаємо українську мову та літературу*. 2004. № 11. С. 12–15.
17. Масенко Л. Т. Суржик: між мовою і «язиком». 2-ге вид., зі змінами і допов. Київ: Видавн. дім «КМ Академія», 2019. 232 с.
18. Масенко Л. Українська жаргонологія: проблеми становлення. *Українська мова та література*. 2006. № 38. С. 3-5.
19. Матвіяс І. Г. Діалектна основа лексики і фразеології в українській літературній мові. *Мовознавство*. 2007. № 3. С. 23-27.
20. Мацько Л. З якою лексикою вступаємо в ХХІ століття? *Урок української*. 2000. № 8. С. 14-17.
21. Скляренко В. Г. Дослідження з етимології та історичної лексикології української мови. Київ: Наук. думка, 2017. 660 с.
22. Скрипник Л. Г. Фразеологія української мови. Київ: Наукова думка, 1973. 280 с.
23. Ставицька Л. О. Арго, жаргон, сленг. Соціальна диференціація української мови. Київ: Критика, 2005. 463 с.
24. Стишов О. А. Основні джерела поповнення фразеологічного складу української мови кінця ХХ – початку ХХІ століть. *Мовознавство*. 2015. № 1. С. 33-47.
25. Стишов О. А. Українська лексика кінця ХХ століття (на матеріалі мови засобів масової інформації): монографія. Київ: Вид. центр КНЛУ, 2003. 388 с.
26. Стратулат Н. В. Семантична неологізація як спосіб збагачення словникового складу української мови. *Мовознавство*. 2007. №3. С.69-77.
27. Товстенко В. Р. Просторіччя в українській мові як структурно-функціональне явище. К.: Ін-т укр.мови. НАНУкраїни, 2003. 278 с. 60.
28. Томіленко Л. М. Суржик як об'єкт наукових досліджень і дискусій. *Мовознавство*. 2014. № 4. С. 69-80.
29. Чучвара А. Вплив просторіччя на формування прізвищ у соціогрупі «школяр». *Мова і суспільство*. 2016. Вип. 7. С. 85-92.
30. Шумейкіна А. Сучасний український сленг: конотативний аналіз. *Дивослово*. 2010. № 7. С. 31-35.

Словники і довідники

Глумачні та термінологічні словники української мови

1. Багмут А. Словник синонімів української мови. Нью-Йорк; Париж; Сідней; Торонто, 1982. Т. І: А-П.
2. Бибик С. П., Єрмоленко С. Я., Пустовіт Л. О. Словник епітетів в українській мові. Львів, 1998.

3. Білецький-Носенко Н. Словник української мови / Підгот. до вид. В. В. Німчук. Київ, 1996.
4. Гринчишин Д. Г., Сербенська О. А. Словник паронімів української мови. Київ, 1986.
5. Демська О. М., Кульчинський І. М. Словник омонімів української мови. Львів, 1996.
6. Деркач П. М. Короткий словник синонімів української мови. Львів; Краків; Париж, 1993.
7. Караванський С. Практичний словник синонімів української мови. Київ, 1993.
8. Коломієць М. П., Регушевський Є. С. Короткий словник перифраз. Київ, 1985.
9. Короткий тлумачний словник української мови / За ред. Д. Г. Гринчишина. – Київ, 1998.
10. Кочерган М. Словник російсько-українських міжмовних омонімів («фальшиві друзі перекладачів»). Київ, 1997.
11. Новий тлумачний словник української мови / За ред. С. Я. Єрмоленко: У 4 т. – Київ, 1998.
12. Погиба Л. М. Словник антонімів / За ред. Л.С. Паламарчука. Київ, 1987.
13. Російсько-український словник синонімів / Укл. Н. Н. Башнякова, Г. П. Вишнеvsька, М. М. Пилинський та ін. / За ред. М.М. Пилинського. Київ, 1995.
14. Словарь української мови; У 4 т. / Ред. з додатком власного матеріалу Б. Грінченка. Київ, 1907-1909 (перевидано: Київ, 1996, 1997).

Термінологічні словники (рекомендовані для журналістів)

1. Галич Д. І., Олійник І. С. Словник лінгвістичних термінів. Київ, 1985.
2. Григораш Д. С. Журналістика у термінах і виразах. Львів, 1974.
3. Дорошенко М., Станиславський М., Страшкевич П. [Російсько-український] Словник ділової мови Харків, Київ, 1930 (перевидано: Мюнхен, 1993).
4. Куньч З. Риторичний словник. Київ, 1997.
5. Лесин В. М., Пулинець О. С. Словник літературознавчих термінів. Київ, 1965.
6. Літературознавчий словник-довідник. Київ, 1997.
7. Сучасна українська мова. Довідник / За ред. О. Пономарева. Київ, 1993.

Словники іншомовних слів

1. Доманицький В. Словарик. Пояснення чужих та не дуже зрозумілих слів. Київ, 1906.
2. Коломієць М. П., Молодова Л. В. Словник іншомовних слів. Київ, 1998.
3. Кузеля З., Чайковський М. Словар чужих слів. Чернівці, 1919.
4. Пиптенко З. Словник чужих слів, що вживаються в українській мові. Київ, 1906.
5. Словник іншомовних слів / За ред. І. В. Ляхіна і Ф. М. Петрова. Київ, 1951.
6. Словник іншомовних слів / За ред. О. С. Мельничука. Київ, 1985.
7. Словник чужомовних слів / За ред. О. Бадана Яворенка. Харків; Київ, 1932.
8. Словник чужомовних слів, що увійшли в мову українську. Київ, 1924.
9. Штена П. Словник чужослів. Знадібки. Торонто, 1977.

Орфографічні словники української мови (сучасні)

1. Орфографічний словник української мови: Близько 120 тис. слів. Київ, 1994.
2. Головащук С. І. Словник-довідник з правопису та слововживання / За ред. В. М. Русанівського. Київ, 1989.
3. Голоскевич Г. Правописний словник. Нью-Йорк; Париж; Сідней; Торонто. Львів, 1994.
4. Пономарів О. Фонемі Г та Ґ. Словник і коментар. Київ, 1997.

Орфоепічні словники

1. Головащук С.І. Складні випадки наголошення: Словник-довідник. Київ, 1995.
2. Горпинич В. А. Русско-український орфоэпический словарь / Под. ред. В. М. Русановского. Київ, 1992.

3. Орфоепічний словник / Уклад. М. І. Погрібний. Київ, 1984.
4. Українська літературна вимова і наголос: Словник-довідник. Київ, 1973.

Російсько-українські перекладні словники (сучасні)

1. Ганич Д. І., Олійник І. С. Російсько-український і українсько-російський словник. 6-те вид. Київ, 1992.
2. Караванський С. Російсько-український словник складної лексики. Київ, 1999.
3. Практичний російсько-український словник / Уклад. П. Г. Гопченко, Л. Й. Ягодзінський. Київ, 1993.
4. Російсько-український словник: В 3 т. Київ, 1970. Т. 1-3.
5. Російсько-український словник: В 3 т. 2-ге вид. Київ, 1980-1988. Т. 1-3.
6. Українсько-російський словник: В 6 т. Київ, 1953-1963. Т. 1-6.

Фразеологічні словники

1. Батюк Н.О. Фразеологічний словник. Київ, 1966.
2. Коваль А. П., Коптілов В. В. Крилаті вислови в українській літературній мові. Київ, 1975.
3. Коломієць М. П., Регушевський Є. С. Словник фразеологічних синонімів. Київ, 1988.
4. Олійник І. С., Сидоренко М. М. Українсько-російський і російсько-український фразеологічний словник. Київ, 1971.
5. Підмогильний В., Плужник Є. Російсько-український фразеологічний словник. Київ, 1927 (перевидано: Київ, 1993).
6. Прислів'я та приказки: У 3 т. / Упоряд. М. М. Пазяк. Київ, 1989-1991.
7. Удовиченко Г. М. Фразеологічний словник української мови: У 2 т. Київ, 1984. Т. 1-2.
8. Українські приказки, прислів'я і таке інше / Спорудив М. Номис. СПб., 1864.
9. Українсько-російський і російсько-український фразеологічний словник / Уклад. І. С. Олійник, М. М. Сидоренко. 2-ге вид. Київ, 1993.
10. Фразеологічний словник української мови: У 2 т. Київ, 1993.

Історичні та етимологічні словники

1. Етимологічний словник української мови: У 7 т. Київ, 1982-1989. Т. 1-3.
2. Огієнко І. Етимологічно-семантичний словник української мови: У 4 т. Вінніпег; Канада, 1979, 1995.
3. Словник староукраїнської мови XIV-XV ст.: У 2 т. Київ, 1977-1978.
4. Словник української мови XVI першої половини XVII ст. Львів, 1994-1996.
5. Фасмер М. Этимологический словарь русского языка: В 4 т. / Пер. с нем. и доп. О. Н. Трубачева. Москва, 1964-1973.
6. Этимологический словарь славянских языков. Праславянский лексический фонд / Под ред. О. Н. Трубачева. Вып. 1-23. Москва, 1974-1996.

Ономастичні словники

1. Редько Ю.К. Довідник українських прізвищ. Київ, 1968.
2. Скрипник Л. Г., Дзятківська П. П. Власні імена людей. Словник-довідник. Київ, 1986.
3. Українсько-російський і російсько-український словник власних імен / За ред. Л.Г. Скрипник. Київ, 1976.
4. Янко М. Т. Топонімічний словник-довідник Української РСР: У 3 т. Київ, 1973.

Інші словники

1. Бутенко М. П. Словник асоціативних означень іменників в українській мові. Львів, 1989.
2. Ващенко В. С., Поповський А.М. Українізми в російських народних говорах. Дніпропетровськ, 1994.
3. Лисенко П. С. Словник діалектної лексики середнього і східного Полісся. Київ, 1961.
4. Онишкевич М. Й. Словник бойківських говірок. Київ, 1984.
5. Пиркало С. Перший словник українського молодіжного сленгу. Київ, 1998.

Українські енциклопедичні видання

1. Енциклопедія українознавства / Гол. ред. П. Кубійович: В 11 т. Париж; Нью-Йорк, 1955-1995. (Т. 1-7 перевидано: Львів, 1993-1997).
2. Онацький Є. Українська мала енциклопедія. Буенос-Айрес, 1957-1967.
3. Українська загальна енциклопедія / За гол. ред. І. Раковського. Львів; Станиславів; Коломия, 1929-1935.
4. Українська радянська енциклопедія: У 12 т. Київ, 1977-1985.
5. Український радянський енциклопедичний словник: У 3 т. Київ, 1966-1968.

Довідники

1. Волощак М. Неправильно-правильно. Довідник з українського слововживання. За матеріалами засобів масової інформації. Київ, 2000.
2. Гринчишин Д., Капельшній А., Сербенська О., Терлак З. Словник довідник з культури української мови. Львів, 1996.
3. Культура української мови: Довідник / За ред. В.М. Русанівського. Київ, 1990.
4. Миронченко В. Я. Інформаційне радіомовлення на Україні. Київ, 1984.
5. Непійвода Н. Сам собі редактор. Порадник з української мови. Київ, 1998.
6. Шевченко Л. Ю., Різун В.В, Лисенко Ю.В. Сучасна українська мова: Довідник. Київ, 1993.
7. Головащук С. І. Словник-довідник з українського літературного слововживання. Київ: Наук. думка, 2010. 432 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Бодик О. П. Сучасна українська мова. Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія : навч. посіб. / О.П. Бодик, Т.М.Рудакова. – К. : Центр учбової літератури, 211. – 416 с.
http://shron.chtyvo.org.ua/Bodyk_Ostap/Suchasna_ukrainska_literaturna_mova_Leksykologhiia_Frazeologhiia_Leksykohrafiia.pdf
2. Ющук І.П. Українська мова : підручн. для студ. філол. спец. вищ. навч. закл. / І.П. Ющук. Київ: Либідь, 2004. 640 с. <http://www.twirpx.com/file/266343/>
3. Електронна бібліотека Інституту журналістики ([www. journ.univ.kiev.ua](http://www.journ.univ.kiev.ua))
4. Джерела Internet:
www.litopys.org.ua
www.mova.info
www.novamova.com.ua
www.pravopys.net
www.r2u.org.ua
www.rozum.org.ua

Література до розділу «Морфологічні норми сучасної літературної мови»

Основна

1. Безпояско О. К., Городенська К. Г., Русанівський В. М. Граматика української мови. Морфологія: Підручник. — К.: Либідь, 1993. — 336 с.
2. Бойко В. М. Граматика української мови: морфеміка, словотвір, морфологія : навч. Посіб. / В. М. Бойко, Л. Б. Давиденко. – Київ : Академвидав, 2014. – 246 с. – (Серія «Альма-матер»).
3. Вихованець І. Р., Городенська К. Г., Грищенко А. П. Граматика української мови. — К., 1982.
4. Вихованець І. Р. Таїна слова. — К: Рад. Шк., 1990.— 284 с.
5. Вихованець І. Р. Теоретична морфологія української мови: Академ. Граматика укр. Мови / І. Вихованець, К. Городенська; за ред. І. Вихованця. — К.: Унів. Вид-во «Пульсари», 2004. — 400 с.
6. Вихованець І. Р. Частина мови в семантико-граматичному аспекті. — Київ: Наукова думка, 1988. — 256 с.

7. Горпинич В. О. Морфологія української мови: підр. Для студ. Вищ. Навч. Заклад. / В. О. Горпинич. – К. : ВЦ «Академія», 2004. – 336 с. 110
8. Жовтобрюх М. А., Кулик Б. М. Курс сучасної української мови. Частина І. К.: «Радянська школа», 1965. — 286 с.
9. Загнітко А. П. Теоретична граматики української мови: Морфологія: Монографія. — Донецьк, 1996.
10. Караман С. О. Сучасна українська літературна мова: навч. Посібник для студ. Вищ. Навч. Закл. / О. С. Караман, О. В. Караман, М. Я. Плющ [та ін.]; за ред. С. О. Карамана. — К.: Літера ЛДТ, 2011. — 560 с.
11. Кучеренко І. К. Теоретичні питання граматики української мови: Морфологія. — Вид. 2-е, уточн. І доп. — Вінниця: Поділля-2000, 2003.
12. Леонова М. В. Сучасна українська мова: морфологія: Навчальний посібник. — К.: «Вища школа», 1983. — 265 с.
13. Мойсієнко А. К., Плющ М. Я. Сучасна українська літературна мова: Морфологія. Синтаксис: підручник. — К.: Знання, 2010. — 374 с.
14. Москаленко Н. А., Фащенко М. М., Смагленко Ф. Н. Українська сучасна літературна мова: Лексичний, фонетичний і граматичний аналіз. — Київ-Одеса, 1980.
15. Олійник О. Б., Шинкарук В. Д., Гребницький Г.М. Граматика української мови. Навчальний посібник. — К.: Кондор, 2007. — 544 с.
16. Пентилюк М. І., Іващенко О. В. Українська мова: Підручник-комплекс / М. І. Пентилюк, О. В. Іващенко. — К. : Ленвіт, 2001. — 352 с.
17. Плющ М. Я. Граматика української мови: У 2 ч. Ч. 1. Морфеміка. Словотвір. Морфологія: Підручник. — К.: Вища шк., 2005. — 286 с.
18. Плющ М. Я., Бевзенко С. П., Грипас Н. Я. Сучасна українська літературна мова: Підручник / М. Я. Плющ, С. П. Бевзенко, Н. Я. Грипас та ін.. — К.: Вища шк., 2003. — 430 с.
19. Пономарів О. Д. Сучасна українська мова: Підручник. — К.: Либідь, 2001. — 400 с.
20. Сучасна українська літературна мова. Морфологія / За заг. Ред. І. К. Білодіда. — К.: Наукова думка, 1969.

Допоміжна

1. Волощак М. Неправильно-правильно: Довідник з українського слововживання: За матеріалами засобів масової інформації. — К.: Укр. Видавничча спілка, 2000. — 265 с.
2. Гнатюк Г. М. Дієприкметник у сучасній українській літературній мові. — К.: Наукова думка, 1982. — 248 с.
3. Грищенко А. П. Прикметник в українській мові. — К.: Наукова думка, 1978. — 207 с.
4. Загнітко А. П. Морфологічні категорії іменника в синтагматиці і парадигматиці. — К.: НМК ВО, 1989. — 63 с.
5. Загнітко А. П. Сучасні лінгвістичні теорії: Монографія. — Вид. 2-ге випр. І доп. — Донецьк: ДонНУ, 2007. — 219 с.
6. Загнітко А. П. Структура та ієрархія валентних значень дієслова. — К.: НМК ВО, 1990. — 64 с.
7. Загнітко А. П. Дієслівні категорії в синтагматиці і парадигматиці. — К.: НМК ВО, 1990. — 132 с.
8. Загнітко А. П. Система і структура морфологічних категорій сучасної української мови (проблеми теорії). — К.: Інститут системних досліджень освіти, 1993. — 343 с.
9. Кучеренко І. К. Категорія відмінка в сучасній українській мові. — Львів: Вид-во Львів. Ун-ту, 1961. — 52 с.
10. Українська мова: Енциклопедія / редкол.: Русанівський В. М. (співголова), Тараненко О. О., Зяблюк М. П. та ін. — [2-ге вид.]. — К. : Вид-во «Укр. Енцикл-я» ім. М. П. Бажана, 2004. — 824 с.
11. Український правопис: / НАН України, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні; Інститут української мови. — К.: Наук. Думка, 2012. — 288 с.

12. Шкурятяна, Н. Г. Сучасна українська літературна мова: Модульний курс [Текст] : навч. Посіб. Для студ. Нефілол. Спец. Вищ. Навч. Закл. / Н. Г. Шкурятяна, С. В. Шевчук. — К. : Вища школа, 2007. — 823 с.
13. Ющук І. П. Українська мова. — К.: Либідь, 2004. — 640 с.
14. Ющук І. П. Українська мова. Вправи: Навч. Посібник. — К.: Либідь, 2009. — 368 с.112
15. Ющук І. П. Практикум з правопису української мови. — К.: Освіта, 2000. — 254 с.
16. Ющук І. П. Практичний довідник з української мови. — К.: «Рідна мова», 1998. — 223 с.
17. Мислива-Бунько І. Складні слова в мові сучасної української преси: структура та стилістичні функції : автореф. Дис. ... на здобуття наук. Ст. канд. Філол. наук. Луцьк, 2014. 18 с.

Інформаційні ресурси

1. https://www.academia.edu/Documents/in/мова_ЗМІ_лексичні_та_словотвірні_процеси_в_мові_ЗМІ_культура_мови_ЗМІ
2. Словник українських прийменникових колокацій [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://www.mova.info/sl_spol.aspx.
3. «Словники України» on-line [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://lcorp.ulif.org.ua/dictua/>
4. Словник української мови online: у 20 т. / Томи 1-10. (А-Обміль) [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://ulif.org.ua>
5. Сайт Український мовно-інформаційний фонд НАН України. Режим доступу: <http://www.ulif.org.ua/>
6. Лінгвістичний портал «Mova.info» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.mova.info/Page.aspx?II=61>.
7. Українські підручники онлайн. Режим доступу: <http://pidruchniki.ws>.
8. www.litopys.org.ua
9. www.novamova.com.ua

Література до розділу «Синтаксичні норми сучасної літературної мови» (V семестр)

Основна

1. Козачук Г. О. Українська мова: Практикум: [навч. посіб.]. Київ : Вища шк., 2008. 414 с.
2. Новий український правопис: навч. посіб. Київ: «Центр учбової літератури», 2019. 284 с.
3. Сучасна українська літературна мова. Модульний курс: [навч. посібник для вузів] / редкол. Н. Г. Шкурятяна, С. В. Шевчук. Київ : Вища шк., 2007. 823 с.
4. Українська мова: [енциклопедія] / редкол. В. М. Русанівський, О. О. Тараненко, М. П. Зяблюк та ін. 2-ге вид., випр. і доп. Київ : Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2004. 824 с.
5. Шевчук С. В., Лобода Т. М. Практикум з української мови: Модульний курс: [навч. посіб.]. Київ : Вища шк., 2006. 326 с.
6. Шкурятяна Н. Г., Шевчук С. В. Сучасна українська літературна мова. Модульний курс: навч. посіб. для вузів. Київ : Вища шк., 2007. 823 с.
7. Шульжук К. Ф. Синтаксис української мови. Підручник. Київ : Академія, 2004. 406 с.

Допоміжна

Монографії

1. Вінтонів М. О. Актуальне членування речення і тексту: формальні та функційні вияви: [монографія]. Донецьк : Донецький нац. ун-т, 2013. 327 с.

2. Вихованець І. Р., Городенська К. Г., Русанівський В. М. Семантико-синтаксична структура речення. Київ : Вища школа, 1983. 283 с.
3. Гуйванюк Н.В., Кульбабська О.В. Складні ускладнені речення: Теоретично-практичний блок. Чернівці: Рута, 2003. 145 с.
4. Кульбабська О. В. Вторинна предикація у простому реченні. Чернівці, 2011. 389 с.

13. Інформаційні ресурси

1. www.nbuv.gov.ua
2. www.journlib.univ.kiev.ua
3. <http://www.slovnyk.net>
4. <http://www.wikipedia.org>
5. <http://www.ostriv.in.ua>
6. <http://www.ukrlit.vn.ua>
7. <http://www.ukr-in-school.eduua.net>
8. <http://www.nsu.ru/education/virtual/discourse.htm>
9. <http://www.mova.dn.ua>
10. http://ruthenia.info/text/lang/index_all.htm
11. <http://litopys.org.ua/links/inmovozn.htm>
12. <http://www.novamova.com.ua>
13. <http://www.mova.info>
14. <http://ulif.org.ua>
15. <http://lingvoforum.net>

Література до розділу «Синтаксичні норми сучасної літературної мови» (VI семестр)

Основна

1. Козачук Г. О. Українська мова: Практикум: [навч. посіб.]. Київ : Вища шк., 2008. 414 с.
2. Новий український правопис: навч. посіб. Київ: «Центр учбової літератури», 2019. 284 с.
3. Сучасна українська літературна мова. Модульний курс: [навч. посібник для вузів] / редкол. Н. Г. Шкуратяна, С. В. Шевчук. Київ : Вища шк., 2007. 823 с.
4. Українська мова: [енциклопедія] / редкол. В. М. Русанівський, О. О. Тараненко, М. П. Зяблюк та ін. 2-ге вид., випр. і доп. Київ : Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2004. 824 с.
5. Шевчук С. В., Лобода Т. М. Практикум з української мови: Модульний курс: [навч. посіб.]. Київ : Вища шк., 2006. 326 с.
6. Шкуратяна Н. Г., Шевчук С. В. Сучасна українська літературна мова. Модульний курс: навч. посіб. для вузів. Київ : Вища шк., 2007. 823 с.
7. Шульжук К. Ф. Синтаксис української мови. Підручник. Київ : Академія, 2004. 406 с.

Допоміжна

Монографії

1. Вінтонів М. О. Актуальне членування речення і тексту: формальні та функційні вияви: [монографія]. Донецьк : Донецький нац. ун-т, 2013. 327 с.
2. Вихованець І. Р., Городенська К. Г., Русанівський В. М. Семантикосинтаксична структура речення. Київ : Вища школа, 1983. 283 с.
3. Гуйванюк Н.В., Кульбабська О.В. Складні ускладнені речення: Теоретично-практичний блок. Чернівці: Рута, 2003. 145 с.
4. Загнітко А. П. Теорія сучасного синтаксису : монографія. Донецьк : ДонНУ, 2006. 378 с.
5. Іваницька Н. І. Нариси з синтаксису української мови. Вінниця : ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 2011. 183 с.

6. Кульбабська О. В. Вторинна предикація у простому реченні. Чернівці, 2011. 389 с.
7. Пещак М. М. Комунікативний синтаксис. Київ : Довіра, 2000. 150 с.

13. Інформаційні ресурси

16. www.nbu.gov.ua
17. www.journlib.univ.kiev.ua
18. <http://www.slovnyk.net>
19. <http://www.wikipedia.org>
20. <http://www.ostriv.in.ua>
21. <http://www.ukrlit.vn.ua>
22. <http://www.ukr-in-school.eduua.net>
23. <http://www.nsu.ru/education/virtual/discourse.htm>
24. <http://www.mova.dn.ua>
25. http://ruthenia.info/text/lang/index_all.htm
26. <http://litopys.org.ua/links/inmovozn.htm>
27. <http://www.novamova.com.ua>
28. <http://www.mova.info>
29. <http://ulif.org.ua>
30. <http://lingvoforum.net>